

Karel Hynek Mácha

český básník

* 16. 11. 1810 Praha, + 6. 11. 1836 Litoměřice

Zakladatel moderní české poezie, nejvýznamnější představitel českého romantismu K. H. Mácha se narodil v rodině mlynářského pomocníka v Praze na Újezdě. Záhy po jeho narození se rodina, postižená hospodářským krachem roku 1811, přestěhovala do chudé čtvrti kolem kostela sv. Petra, kde Mácha prožil dětství i chlapectví. Chodil do svatopetrské farní školy a v letech 1824-30 navštěvoval novoměstské gymnázium. To už si jeho otec otevřel na Dobyččím trhu (dnes Karlovo náměstí) krupařství, k němuž přiléhal i nuzný byt. V té době měl za sebou Mácha i první básnické pokusy v němčině. Po gymnáziu se stal studentem filosofie, navštěvoval Jungmannovy české přednášky a začal psát české verše. První báseň Sv. Ivan (1831) uveřejnil v Kraméřiově Večerním vyražení. Roku 1832 vstoupil na právnickou fakultu a účastnil se rozvíjejícího se českého společenského života. Podobně jako většina ostatních studentů neskrýval své sympatie k evropským revolučním událostem počátku 30. let, zejména k polskému povstání. Zároveň hrál jako ochotník (pod jménem Miloháj) v českých představeních Stavovského divadla a také v Kajetánském divadle, vedeném J. K. Tylem. Tady také potkal svou lásku, dceru pražského knihaře Eleonoru (Lori) Šomkovou.

Stejně jako bouřlivé politické události působila na vnímavého studenta Máchu četba. Z jeho deníků víme, že četl především polské, německé a anglické romantiky a také filosofické spisy. V duchu romantického kultu minulosti rád navštěvoval staré hrady, zámky a zříceniny, miloval divokou, nespoutanou přírodu. Dvakrát pěšky navštívil Krkonoše a pěšky se vydal i přes Alpy až do severní Itálie. Roku 1836 dostudoval práva a získal místo advokátského praktikanta v Litoměřicích. Krátce předtím vydal vlastním nákladem svůj Máj, který ovšem současníci nepochopili a ve svých kritikách příkře odsoudili - mj. Tyl a Chmelenský - jako dílo ohrožující zdravý vývoj národní společnosti. Zato už pro mladší současníky a následující generaci byl spolu s Boleslavem Jablonským a Václavem Bolemlírem Nebeským idolem a jakýmsi symbolem romantické vzpoury.

Po získání místa se chtěl Mácha oženit s milovanou Lori, ale krátce před svatbou prochládl při hašení požáru a na následky nemoci v den svatby náš snad nejnadanější básník tragicky umírá ve věku necelých 26 let.

Máchova tvorba zahrnuje poezii, prózu i fragmenty dramát. Stojí u kolébky moderního historického románu (Křivoklad ze zamýšleného cyklu Kat), povídky ze současnosti (Marinka aj.) a lyrické prózy (Krkonošská pouť). Je autorem romantického románu Cikáni, řady lyrických básní a zlomků historických dramát.

Vrcholným dílem je však lyrickoepická báseň Máj, klenot české poezie nad jiné vzácný. Už Nerudova generace ho pochopila a svým almanachem Máj se manifestačně přihlásila k Máchovu odkazu. A po ní Máj čtou a milují všechny generace následující.

Zdroj: <http://www.libri.cz/databaze/kalendarium/>